

ב"ה

פרשת שופטים

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך
שופטים טז, יח.

"נטורי קרתא"

מסופר במדרש תהלים^[1] (ובכמה מקומות^[2]) אודות רבינו הקדוש, רבי יהודה הנשיא, בהיותו בזמן הגלות, גלות רומי, ששלח את תלמידיו, רבי אמי ורבי אסי^[3] לראות ולבחון את הנעשה בעיירות ישראל, מה צריך לפעול כו'. בבואם לאחת העיירות, שאלו וביקשו שיראו להם את שומרי העיר, "נטורי קרתא", וכאשר הציגו בפניהם את אנשי החיל שהיו ממונים על שמירת הסדר והבטחון של העיר, אמרו רבי אמי ורבי אסי: "אלין (אלו הם) נטורי קרתא"? - אדרבה: "אלין חרובי קרתא"! - "נטורי קרתא" הם "סופרים ומשנים", מלמדי מקרא ומלמדי משנה, שלומדים עם התינוקות תורת ה', "הא היכי דמי^[4] אם ה' לא יבנה בית וגו'" (עד כאן סיפור המדרש).

והרי המדרש - שהוא חלק מתורה שבעל פה - אינו ספר סיפורים, אלא ככל התורה, שמהוה הוראה לכל אחד מישראל כיצד להתנהג בעניניו, במעמדו ומצבו - הן בנוגע לגוף שלו, "עיר קטנה זה הגוף", והן בנוגע לחוג והסביבה ועד לעיר בישראל, שהקב"ה נתן לו את האפשרויות הכחות והזכות להנהיג אותם:

כאשר מדובר אודות החזקת וקיום של סביבה ועיר בישראל, הנה בהשקפה ראשונה ובמושכל ראשון, נראה לו, שאלו ששומרים על הבטחון והסדר כו' הם "נטורי קרתא". ועל זה באה הוראת התורה - שצריך לידע, שלא זו בלבד שהם אינם "נטורי קרתא", אלא אדרבה: הם "חרובי קרתא"; מי הם "נטורי קרתא" - אלו שלומדים מקרא ומשנה עם בני ישראל.

והגע עצמך: כיון שאין סומכין על הנס^[5], הרי יש צורך שיהיו בעיר אלו שתפקידם לשמור על הסדר והבטחון - כפי ציווי התורה: "ונשמרתם מאד לנפשותיכם"^[6], שלכן צריכים להתנהג בדרך הטבע, ולא לסמוך על ענינים שלמעלה מהטבע.

ולכן, גם יהודי שמתנהג על פי תורה, יכול להיות מונח אצלו ש"נטורי קרתא" הם אלו ששומרים על הסדר והבטחון כפשוטו - שכן, כאשר רבי אמי ורבי אסי באו בשליחותו של רבינו הקדוש, רבי יהודה הנשיא, לחקור ולדרוש אודות מצבה של העיר, הרי בודאי התעניינו וביררו אצל המנהיגים האמיתיים של העיר, ואף על פי כן, כששאלו אצלם מי הם "נטורי קרתא", הציגו את האנשים השומרים על הסדר והבטחון כפשוטו, כפי שנראה בהשקפה ראשונה.

ועל דרך זה בנוגע ל"עיר קטנה זה הגוף": כיון שעל פי דין השולחן ערוך צריך יהודי לשמור על בריאות הגוף, על ידי סדרי האכילה ושתיה וכו', וכל ההנהגות שעל פי טבע - הנה כאשר שואלים אותו מי הם ה"נטורי קרתא" של ה"עיר קטנה זה הגוף", הרי גם יהודי שהוא בן-תורה יכול לענות ש"נטורי קרתא" הם האברים שעל ידם מתבצעת האכילה ושתיה, אברי העיכול, שהם מנהלים את כל ה"מכונה" של הגוף באופן שיהיה גוף בריא. ועל זה באה ההוראה מסיפור המדרש אודות רבי אמי ורבי אסי שבאו בשליחותו של רבי יהודה הנשיא, ואמרו בשעתן לאנשי העיר שביקרו בה, ואחר כך נעשה חלק בתורה שבעל פה, בתור הוראה לכל אחד ואחת מישראל בכל זמן ובכל מקום - שידעו היכן נמצאים בעולם:

הן אמת שישנו ציווי בתורה "ונשמרתם מאד לנפשותיכם", שלכן צריך להיות זהיר בבריאות הגוף על פי דרכי הטבע, וצריך לשמור על הסדר והבטחון של הסביבה והעיר כו';

אבל, אם ההתחלה היא בענין זה, וכאשר שואלים מי הם "נטורי קרתא", לא מזכירים ענינים אחרים, אלא מתחילים עם אכילה ושתיה, ושמירה על הסדר והבטחון על פי דרכי הטבע - הרי זו גישה שמחריבה חס ושלום את העיר כפשוטה, וכן את ה"עיר קטנה זה הגוף".

כאשר אדם סתם, ויהודי בפרט, סבור שהקיום של ה"עיר קטנה זה הגוף" הוא על פי חוקי הטבע, אכילה ושתיה, טיול ושינה והריוח במסחר וכיוצא בזה, שענינים אלו נחשבים אצלו ל"נטורי קרתא" - אומרים לו, שאם ענינים אלו קודמים לעניני התורה ומצוות, טוב וקדושה, הרי זה מחריב את ה"עיר קטנה זה הגוף".

וכמו כן כאשר סבור שהקיום של החוג והקהילה והעיר הוא על ידי זה שישנו שוטר ששומר על הסדר ברחוב, וישנם שומרי העיר ששומרים על הסדר הכללי של העיר, ורק אחר כך יחשוב על ענינים נוספים לצורך קיומה של העיר - הנה על ידי דרך כזו מחריבים את העיר.

אם רוצים שהשוטר, שומר הסדר והבטחון, אכן ישמור מפני האויב שאין להכניסו לעיר, ויכניס את המסייע שחייבים להכניסו לעיר - יש להבטיח שישנו תחילה "חֶדֶר" וישיבה" עם מלמדי מקרא משנה וגמרא עד לשולחן ערוך בפועל, שהם "נטורי קרתא".

וכמו כן אם רוצים שהאכילה ושתיה יהיו לטובת הגוף כפשוטו - צריך להתחיל את היום בתפלה ולימוד, ולעיין בשולחן ערוך לדעת כיצד עליו לאכול ולשתות, וכיצד עליו לנהל את המסחר; ואז, יהיו האכילה ושתיה והמסחר באופן שלא זו בלבד שלא יחריבו אותו, אלא אדרבה - שיבנו אותו. אבל אם יתחיל באכילה ושתיה - אזי יהיה אוכל ושותה כבהמה^[71], שאז, אין זו אכילת בשר סתם, אלא באופן ש"זולל וסובא", שמחריבה את ה"עיר קטנה זה הגוף".

וכן בנוגע לעיר כפשוטה: כדי להבטיח שסדרי העיר לא יהיו כמו הסדרים של סדום ועמורה, יש לשלול בשלילה גמורה את ההנהגה ד"רעים וחטאים לה"^[81], ולכן יש צורך להקדים את ה"נטורי קרתא", אלו שמנהלים את החינוך על טהרת הקודש, שהם מחנכים את מנהיגי העיר, ומחנכים את שומרי העיר שידעו כיצד לשמור על העיר, מפני מי צריך להיזהר, ואת מי צריך להכניס לעיר, שעל ידי זה נעשה מעמד ומצב ש"ה' גו' יבנה בית" ו"ה' גו' ישמור עיר"^[91] (כפי שהמדרש מסיים את סיפור המעשה אודות רבי יהודה הנשיא).

קטע משיחת י"ט כסלו, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשכ"ז חוברת ב. ע' 21

^[1] מזמור קכו בתחלתו.

^[2] ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז. פתיחתא דאיכ"ר ב. יל"ש ירמ'א רמז רפב. תהלים שם רמז תתפא.

^[3] ראה בהערות ותיקונים למדרש תהלים (באָבער) שם.

^[4] תהלים קכו, א.

^[5] פסחים סד, ב. זח"א קיא, רע"ב. קיב, ב.

^[6] ואתחנן ד, טו. וראה שבת לב, סע"ב ובחדא"ג מהרש"א שם.

^[7] ראה חגיגה טז, א.

^[8] בראשית יג, יג.

^[9] ראה ב"ר פמ"ח, יד, וש"נ.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעי"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמייה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה